

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. VI. De Usurarum promissarum solutione, & solutarum dominio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

mutuò pecuniam non visam, quàm actu receptam; & debitor promptius promittit Usuras Usurarum, quàm solvat: & hinc per Anaticismum debitores alieno ære facillè opprimuntur. Brunnem. n. 2. cit. Ad 2. Usuræ etiam rei judicatæ, quæ ratione Usurarum non solutarum percipiabantur, sublata sunt ab Imper. l. sancimus 3. C. de usur. rei judic. ubi statutum, ut Usuræ ex sorte tantum, & non ex priore Usura, licet in condemnatione cum sorte deductæ sint, imposturum debeantur. Ad 3. ut Usuræ Usurarum Jure Civili, ita Censuum Censuum per Constitutionem Pij V. prohibiti sunt, ut patet ex Conditione 8. inter n. 208. allatas: unde in iis saltem Provinciis, in quibus Constitutio ista usu recepta est, Censuum

non soluti in sortem redigi, eorumque Usuræ non possunt exigi. Ubi Constitutio hæc recepta non est, Censuum non soluti redigi in sortem possunt: ex quo tamen non sequitur, quòd redigi in sortem possint etiam Usuræ non solutæ ob duplicem disparitatem: prima est, quia Censuum ex vero Emptionis Venditionis, Usuræ ex Mutui contractu solvuntur, qui titulus cum à priore sit confusus diversus, idcirco Decretæ, quæ Censuum permittunt redigi in sortem, non rectè applicantur Usuris. Altera, quia lucrum, quod vi mutui percipitur, accessorium est sorti creditæ; contra Censuum principale est, cum in Emptione Censuum constituat mercem, quæ emitur.

§. VI.

De Usurarum promissarum solutione, & solutarum Dominio.

S U M M A R I U M.

223. &c. An Mutuarius teneatur solvere Usuras merè Lucratorias, promissas Usurario?
225. &c. An solutarum Usurarius acquirat dominium?

233. &c. Quid dicendum de rebus, ex pecunia vel alia re Usuraria comparatis ab Usurario?

223. **Q**Uæritur 1. an Mutuarius teneatur solvere Usuras merè Lucratorias promissas, & Usurarius possit solutas retinere? *Res.* Ad 1. distinguendo: Vel enim mutuarius illas simpliciter promittit solvere, vel etiam cum Juramento. Si primum, non obligatur ad illarum solutionem: si secundum, obligatur quidem ex Virtute Religionis ob Juramentum ad eas solvendas, solutas tamen potest repetere, ut constat ex c. debitores 6. de Jurejur. & notant Vivian, in c. 13. h. tit. pr. Vallens, hic §. 4. n. 2. Reiffenstuel ibid. n. 161. § 162. Ex quo sequitur, debitori petenti remissionem Usurarum promissarum, vel restitutionem solutarum non posse à Creditore, sive Usurario opponi Exceptionem Juramenti præstiti à debitore, sive solvente Usuras, quo juravit se soluturum Usuras, aut solutas non repetiturum; quia non obstante hoc Juramento, potest Usurarius cogi, ut remittat Juramentum, si nondum solutæ Usuræ sunt, vel ut eas restituat, si sint solutæ, prout constat ex c. ex administrationis 1. de Jurejur. & c. tuas 13. h. tit. Pirhing hic n. 179. Reiffenstuel n. 162. § 164. ibid.

224. Ad 2. respondetur negativè: sed Usurarius Usuras solutas tenetur restituere in utroque foro, ut patet ex c. administrationis 1. de Jurejur. & c. cum tu 5. §c. h. tit. quia fœnerator æquiparatur furi, & raptori ean. si quis Usuram 10. caus. 14.

q. 4. igitur sicut isti ad rei alienæ ablatæ, ita ipse quoque ad percepti lucri Usurarii restitutionem obligabitur. Sylvest. V. Usura 6. q. 2. dict. 1. Azor p. 3. l. 5. de usur. c. 16. Valens. hic §. 4. n. 1. Engl. ibid. n. 26. Pirhing n. 101. Reiffenstuel n. 171. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 2. n. 129. Ratio generalis est, quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, c. cum tu cit. & Reg. peccatum 4. in 6. Quòd si tamen repetens Usuras, etiam ipse Usuras exercuit, ab Usurario in foro externo repelli potest per Exceptionem, ita, ut non audiatur, quousque ipse Usuras restituat, c. quia frustra 14. h. tit. Sylv. V. Usura 9. q. 4. §. nona.

Quæritur 2. utrùm fœnerator Usurarum sibi solutarum acquirat dominium? Certum est, non acquirere, si mutuarius non habeat voluntatem transferendi dominium in fœneratorem, sed solum velit pecunias illas dare exterius propter fidem datam: quia non obligatur transferre dominium, sed potius habet jus repetendi. Card. de Lugo tom. 2. D. 25. sect. 11. n. 204. Illung. tr. 4. D. 2. n. 442. Pirhing, hic n. 18. Ratio est, quia sola traditio sine interno consensu in alienationem non sufficit ad obtinendum dominium.

Certum est 2. si res, per Usuram acceptæ, consistant in numero, pondere, vel mensura, ut est pecunia, frumentum, vinum, &c. & ea permisceantur cum rebus ejus.

ejusdem generis, five similibus Usurarii justè acquisitis, ita tamen, ut non possint amplius discerni, tunc earum dominium est translatum in Usurarium; quia modus acquirendi dominium est per admixtionem rei cum alia ejusdem generis, prout constat ex §. Si duorum 29. Inst. de rer. divis. & l. si alicui 78. ff. de solut. & hoc modo rei furtivæ dominium acquiritur etiam à fore l. si alicui cit. Sylv. V. Usura 6. q. 1. Azor. p. 3. l. 5. de usur. c. 11. §. penult. Less. l. 2. de Just. c. 20. n. 156. Laym. l. 3. tr. 4. c. 16. n. 7. coroll. 1. Tambur. l. 9. de Contract. tr. 1. c. 7. §. 1. n. 3. Wading. simil. tr. D. 6. dub. 15. §. 2. fin. Begnudell. V. Usura n. 19. Pirhing. hic n. 18. Reiffenst. ibid. n. 166.

²²⁷ Dubium est, quando mutuarius habet expressum animum, transferendi dominium, & nulla facta est permixtio Usurarum cum rebus Usurarii justè acquisitis. Quo casu dominium Usurarum acquiritur ab Usurario, sed revocabile, & inefficax, ita, ut Usurarius teneatur restituere, quidquid accepit, docent Gloss. in can. siquis 10. caus. 14. q. 4. Paludan. 1. dist. 15. q. 1. art. 5. Navar. Man. c. 17. n. 267. Lugo tom. 2. de Just. D. 25. sect. 11. n. 206. cum aliis, & inclinare videtur Pirhing. hic n. 20. Rationem dant, quia adest ex parte solventis Usuras absoluta, & efficacis voluntas transferendi dominium, ut supponitur; solvit enim illas ex pacto, & conventionem: & quamvis voluntas illa secundum quid sit involuntaria, quia necessitate coactus solvit usuras, quòd sine illis mutuans mutuari nolit, tamen simpliciter est voluntaria, & libera; nam propterea etiam, quæ ob metum, etiam gravem, & injustè incussum, dantur, transeunt in dominium accipientis, licet cum obligatione restituendi.

²²⁸ Sed meliùs hoc negant S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 3. ad 3. Sylv. V. usura 6. q. 1. Angel. V. eod. q. 20. §. 18. Gabr. in 4. dist. 13. q. 11. art. 1. fin. Covar. l. 3. var. c. 3. n. 6. Molin. tr. 2. de J. & J. D. 326. n. 7. Less. l. 2. de Just. c. 20. n. 158. Laym. l. 3. tr. 4. c. 16. n. 7. coroll. 1. Palao tr. 30. D. 6. p. 25. n. 2. Wading. de Contract. D. 6. dub. 15. §. 2. n. 1. Tambur. l. 9. de Contract. tr. 1. c. 7. §. 1. n. 8. Begnudell. V. Usura n. 19. Wiestner hic n. 93. Reiffenst. ibid. n. 167. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 2. n. 122.

²²⁹ Ratio est, quia ad acquirendum verum dominium non sufficit traditio, sed requiritur justus titulus, ex quo facta traditio est l. nunquam 31. pr. ff. de acquir. rer. domin. atqui hic in Usurarum traditione aperte desideratur; non enim titulus iste potest esse ipse contractus mutui; quia hoc obligationem solvendi, aut jus exi-

gendi aliquid ultra fortem non inducit; Non debitoris five mutuarii promissio; quia hæc invalida est c. debitores 6. de Jur. Jur. non denique rem promissam tradentis voluntas; quia hic in creditorem plus non intendit transferre, quàm quod ei debetur, & ipse solvere tenetur ex Justitia.

Conf. v. quia si fœnerator acquiret ²³⁰ ret dominium Usurarum sibi solutarum, saltem debile, sufficeret, si restitueret solam æstimationem lucri cessantis, & fructus, quos ex re fructifera, in Usuram soluta, mutuarius percepturus fuisset. Atqui istud non sufficit; nam fœnerator restituere etiam debet fructus, quos ipse percepit, licet mutuarius illos non fuisset percepturus, prout dicitur n. 273. ergo &c. *Conf. a.* non minus requiritur ad transferendum dominium rei Usurariæ, quàm requiritur ad transferendum jus, quod habet ad illam, sed hoc non intendit transferre mutuarius, quod adhuc retinet, ergo multò minus dominium, quod majus est, quàm jus ad rem.

Ex quo sequitur, cum in Usurarium ²³¹ non sit translatum dominium Usurarum, si loco pecuniæ detur ipsi mutuatio horus, vel domus, aut alia res fructifera, eam ab illo restituendam mutuatio cum fructibus omnibus ex ea perceptis; quia eos percepit ex re alterius. Deinde si res extet, debere præferri omnibus Creditoribus mutuatio, qui potest agere rei vindicatione ad rem suam obtinendam, & pari loco esse cum Depositoribus. Wading. l. cit. n. 3.

Ad Argumentum adversæ sententiæ ²³² voluntas mutuarii transferendi dominium in Usurarium insufficientis est non ob defectum voluntarii, cum sit absolute libera, sed quia per illam non intenditur, ut Usuræ datæ absolute cedant in dominium Usurarii, sed solum, ut sint ipsius, quatenus ipsi debentur, & non aliter; neque enim Usuras datur voluit illas donare, sed dare, quantum Justitiæ ratio permittit, nec plus à se abdicare, quàm ex Justitia debeat. Less. l. cit. n. 159. Zoes. hic n. 23. Hinc disparitas est cum metum passo; nam hic verè, & absolute vult transferre dominium rei, quàm metu cogitur dare.

Queritur 3. an pari modo fœnerator ²³³ etiam non acquirat dominium rerum, pecuniâ, vel alia re Usuraria comparatarum? *Ratio dubitandi est,* quia si radix infecta, etiam rami: ergo quidquid acquiritur ex re Usuraria, est Usurarium, & restituendum. 1. nullus debet ex iniquitate sua referre commodum. Ergo nec Usurarius ex re Usuraria. 3. Res empta ex pecunia Usuraria succedit loco pecuniæ, seu pretii.

Sed

334 Sed distinguendum est: Vel enim res Usuraria est pecunia, vel res alia. Si pecunia, & ex hac scenerator rem aliquam emit, aut alio modo e.g. ludendo, negociando &c. comparavit, dominium istius rei ipsi sceneratori acquiritur, postquam res illa est ipsi tradita; ideoque non tenetur iste eam restituere mutuataro, quamvis restituere debeat pecuniam, quam per Usuram accepit, & omne lucrum cessans, & damnum emergens mutuataro. Ita S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 3. Sylv. V. Usura 6. q. 2. dist. 2. Covar. l. 3. var. c. 3. n. 6. Azor. p. 3. l. 5. de usur. c. 13. y. opinio secunda. Moln. tr. 2. de Just. D. 327. n. 5. Less. l. 2. c. 20. n. 161. Tambur. l. 9. de contract. tr. 1. c. 7. §. 1. n. 13. Pirh. hic n. 21. Engl. n. 29. Reffenst. n. 169. Magnif. P. Schmier p. 2. de Delict. c. 2. n. 126. & colligitur aperte ex l. qui aliena s. C. Si quis alteri, vel sibi, &c.

335 Ratio est, quia hujusmodi lucra non sunt fructus pecuniae, quae ex se sterilis est, sed proveniunt ex propria industria, & diligentia Usurarii: ideoque ipsi acquiritur. Conf. à pari: Sic enim sibi acquirit Depositarium, quod emit ex pecunia apud se deposita l. si ex ea 6. C. de rei vindicat. Fur, quod acquirit ex pecunia furtiva; quia quod ex re furtiva acquiritur, furtivum non est, l. qui vas 48. ff. de furt. Uxor, quod suo proprio nomine emit ex pecunia viri defuncti pertinente ad filium l. si pecunia 1. C. si quis alteri, vel sibi &c. Artifex, qui per instrumenta artis, ablata artifice alii, labore, vel industria sua lucratus aliquid est, licet omnes isti pecuniam, vel rem alienam acceptam, & omne lucrum cessans, ac damnum emergens teneantur restituere.

336 Dices: Talis Contractus est involuntarius ex parte emptoris; si enim sciret rem, quae ipsi venditur, Usurariam, & alienam, vel saltem alteri restituendam esse, nollet eam emere, ergo est irritus, atqui ex Contractu irritato non transfertur dominium, ergo Usurarius etiam non acquirit dominium rei, ex pecunia, vel re usuraria comparata. Sed respondetur, eum quidem aliquo modo esse involunta-

rium, & secundum quid, cum ex errore, & ignorantia procedat; quia tamen hic error non est circa substantiam rei, sed circa conditionem quandam extrinsecam, & accidentalem, non est ipso Jure talis Contractus irritus, etsi emptor, postquam rei veritatem comperit, possit Contractum rescindere, & repetere pretium. Less. n. 163. Pirh. n. 21. fin.

Si vero res Usuraria sit alia quaedam res, quam pecunia, distinctio altera est adhibenda, & videndum, an quærat de fructibus illius rei, an de pretio redacto ex ejus venditione. Si primum, fructus ex ea re percepti non ad sceneratorem, sed ad dominum rei spectant; quia quilibet res domino suo fructificat §. siquis à non domino 35. Inst. de rer. divis. si secundum, licet dominium rei sic venditæ in emptorem non transferatur l. ex empto 12. ff. de act. empt. scenerator tamen sit dominus pretii, ab emptore ejus domino accepti pro re sic vendita, quamvis ad evictionem teneatur emptori. Azor. pr. 3. l. 5. de usur. c. 12. Molin. D. 327. cit. n. 7. Less. n. 163. Pirhing hic n. 23. Wiestner n. 96. Necessè tamen est, ut emptor bona fide res illas emerit, nesciens esse alienas; alioquin si sciret, Contractus foret irritus, adeoque tunc Usurarius neque acquireret dominium pretii l. si in emptione 34. §. item si 3. ff. de contract. empt.

Ad Argumenta n. 233, allata facilius est responsio. Ad 1. lucra parva ex pecunia, vel re Usuraria non sunt veluti rami ipsius pecuniae; quia non oriuntur ex ea, sed ex industria Usurarii. Ad 2. Usurarius non refert lucrum ex Usura per se, sed ex propria sua industria, quamvis interveniente Usura: neque est iniquum, ut quis interdum ex aliquo actu pravo, & illicito lucrum temporale consequatur, ut patet in actu meretricio. Ad 3. quod pecunia succedat in locum rei, procedit in hereditate, fideicommissio, & dote, non autem generaliter in aliis rebus quibuscunque. Azor c. 12. cit. fin. Molin. n. 8. Pirhing n. 23. fin.